

درس دوازدهم: جنگ تحمیلی و دفاع مقدس

جمله های صحیح یا غلط را مشخص کنید.

۱. کشور کنونی عراق پس از جنگ جهانی دوم و تجزیه امپراتوری عثمانی، تحت قیومیت انگلستان شکل گرفت. **غلط**
۲. بعد از تجاوز عراق به ایران مجامع بین المللی و در رأس آن شورای امنیت سازمان ملل متحد، این عمل عراق را محکوم کردند. **غلط**
۳. در سال ۱۳۷۰ سازمان ملل متحد رسماً رژیم بعث عراق را به عنوان متجاوز و آغاز کننده جنگ معرفی کرد. **صحیح**
۴. بمباران شیمیایی شهر سردشت در استان کردستان و شهر حلبچه در کردستان عراق از جمله جنایات های جنگی حکومت بعثی عراق به شمار می رود. **صحیح**

کدام یک از گزینه های سمت راست با شماره های سمت چپ در ارتباط است.

شهید مصطفی چمران	۱. کسی که در جنگ ایران و عراق فرماندهی نیروهای ستاد جنگ های نامنظم را بر عهده داشت.
-------------------------	---

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید.

۱. ایران و عراق برای حل اختلاف مرزی و رفع مناقشه بر سر..... قراردادی در سال ۱۳۵۴ با میانجیگری الجزایر امضا کردند. **اروند رود.**
۲. اوج حماسه دفاع مقدس ملت ایران در عملیات (۳ خرداد ۱۳۶۱) با رهایی خرمشهر از اسارت دشمن رقم خورد. **بیت المقدس.**
۳. کشور کنونی عراق در نتیجه تجزیه عثمانی پس از جنگ شکل گرفت. **جهانی اول.**
۴. دریا دِلان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی با استفاده از نیروی هوایی در عملیات اسکله های عراق را منهدم کردند. **مروارید.**

گزینه های مناسب را انتخاب کنید.

۱. اوج حماسه دفاع مقدس ملت ایران در کدام عملیات بود که در نتیجه آن خرمشهر آزاد شد؟
الف) مرصاد **ب) بیت المقدس** ج) طریق القدس د) فتح المبین
۲. دریا دِلان نیروی دریایی ارتش در نخستین ماه های جنگ با پشتیبانی نیروی هوایی در کدام عملیات اسکله های عراق را منهدم و نیروی دریایی صدام را نابود کردند؟
الف) بیت المقدس **ب) مروارید** ج) خیبر د) فتح المبین
۳. فرماندهی نیرو های ستاد جنگ های نامنظم جنگ تحمیلی به عهده چه کسی بود؟
الف) شهید صیاد شیرازی ب) شهید عباس دوران ج) شهید محمد صالحی **د) شهید مصطفی چمران**

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱. این سخن از چه کسی است: «ما براساس اعتقاد و باور دینی خود اجازه نداریم به کشور دیگری تعدی کنیم و میل داریم در همه جای دنیا صلح و صفا باشد. اما اگر کشوری به ما تعدی کرد ، توی دهنش می زنیم». **امام خمینی.**
۲. خرمشهر در کدام یک از عملیات های رزمندگان اسلام آزاد شد؟ **بیت المقدس.**
۳. بیشترین حضور مردمی در هشت سال دفاع مقدس را در قالب چه نیروهایی بود؟ **نیروهای بسیج و جهادسازندگی.**
۴. فرمانده جنگ های نامنظم ایران در جنگ تحمیلی چه کسی بود؟ **دکتر مصطفی چمران.**

تعریف اصطلاحات و مفاهیم تاریخی.

جنگ تحمیلی: هجوم ارتش بعثی عراق به ایران یا جنگ هشت ساله ایران و عراق را جنگ تحمیلی گویند.

عملیات مروارید: نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در عملیاتی موسوم به مروارید با رشادت تمام ، اسکله های عراق را منهدم و نیروی دریایی صدام را نابود کردند.

عملیات بیت المقدس: اوج حماسه دفاع مقدس ملت ایران در عملیات بیت المقدس(سوم خرداد ۱۳۶۱) و با آزادی خونین شهر (خرمشهر) از اسارت دشمن بعثی رقم خورد و برگ زرینی در دفاع از ایران در تاریخ معاصر ثبت شد.

قرارداد الجزایر: بین ایران و عراق در سال ۱۳۵۴ (پهلوی) به میانجیگری الجزایر برای پایان دادن به اختلافات مرزی(یا) مناقشه بر سر

اروند رود منعقد شد

اظهار نظر و قضاوت.

۱. به نظر شما، چرا تمام اقوام، قشرها و گروه ها در سراسر ایران در دفاع مقدس مشارکت فراگیر و گسترده ای داشتند؟ **عشق به میهن، پیروی از رهبر و ولی فقیه، وحدت و یکپارچگی سرزمین.**
۲. به نظر شما چرا تمام اقشار، گروه ها و اقوام در سراسر ایران در دفاع مقدس مشارکت فراگیر و گستردهای داشتند؟ **عشق به میهن، پیروی از رهبر و ولی فقیه، وحدت و یکپارچگی سرزمین.**

کار بست شواهد و مدارک تاریخی.

۱. متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.
صدام پیش از آغاز جنگ تحمیلی و در نشست سران جنبش عدم تعهد در هاوانا (پایتخت کوبا)، میزبانی نشست بعدی را در بغداد بر عهده گرفت. با نزدیک شدن به زمان برگزاری این نشست، در ۳۰ تیر ۱۳۶۱، شش خلبان شجاع و فداکار نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با سه فروند هواپیمای جنگی با هدف ناامن نشان دادن بغداد و جلوگیری از نشست سران جنبش عدم تعهد در پایتخت عراق، آماده عملیات شدند. یکی از این خلبانان شهید عباس دوران بود که در دو سال نخست جنگ، بیش از ۱۲۰ عملیات هوایی موفقیت آمیز علیه دشمن بعثی انجام داده بود. هواپیمای دوران در جریان این عملیات و پس از بمباران پالایشگاه بغداد، هدف اصابت موشک پدافند هوایی نیروهای بعثی قرار گرفت. این خلبان رشید با وجود اینکه می توانست با استفاده از چتر نجات سالم فرود آید، هواپیمای در حال سقوط را صاعقه وار به مکانی نزدیک محل برگزاری نشست سران عدم تعهد کوئید و رؤیای صدام را برای تشکیل آن نشست در بغداد و ریاست بر آن به باد داد.
الف) هدف خلبان نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی از این عملیات چه بود؟ نامن نشان دادن بغداد و جلوگیری از نشست سران جنبش عدم تعهد در پایتخت عراق.
- ب) رشادت عباس دوران چه نتیجه ای داشت؟ **به مکانی نزدیک محل برگزاری نشست سران عدم تعهد کوئید و رؤیای صدام را برای تشکیل آن نشست در بغداد و ریاست بر آن به باد داد.**
۲. متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.
گروهک سازمان مجاهدین خلق که مردم آنان را منافقین نامیدند، در دوران دفاع مقدس از هیچ اقدامی علیه کشور و ملت ایران دریغ نورزید. این گروهک در آغاز جنگ با ایجاد آشوب و ترور شمار زیادی از مسئولان و مردم عادی، شرایطی را به وجود آورد که دشمن بعثی نهایت استفاده را از آن کرد. مجاهدین خلق سپس با خیانتی آشکار در عراق مستقر شدند و در خدمت صدام، دشمن ایران قرار گرفتند. ۱۳۶۲ آنها به همراه نیروهای ارتش بعثی به اقدام های نظامی و جنایتکارانه زیادی علیه مردم ایران و عراق دست زدند. پس از اینکه دولت ایران قطعنامه ۵۹۸ را پذیرفت، منافقین که این اقدام را نشانه ضعف نظامی و سیاسی جمهوری اسلامی می دانستند، با حمایت رژیم بعثی صدام تهاجم گسترده ای را از مرزهای غربی کشور ما آغاز کردند اما در عملیات مرصاد (کمینگاه) در حد فاصل شهرهای اسلام آباد و کرمانشاه از رزمندگان ایرانی شکست سختی خوردند و فقط عده کمی از آنان سالم ماندند و دوباره به دامن صدام پناه بردند.
الف) گروهک سازمان مجاهدین خلق در آغاز جنگ در ایران چه اقداماتی انجام می دادند؟ ایجاد آشوب و ترور شمار زیادی از مسؤولین و مردم عادی.
- ب) منافقین پذیرفتن قطعنامه ۵۹۸ توسط دولت ایران را نشان دهنده چه چیزی می دانستند؟ **نشانه ضعف سیاسی و نظامی جمهوری اسلامی ایران.**
- ج) عملیات مرصاد در کدام منطقه اجرا شد؟ **در حد فاصل شهرهای اسلام آباد و کرمانشاه.**

سوالات تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی).

۱. مهم ترین اقدام امام خمینی در جریان دفاع مقدس چه بود؟ **ایجاد تحول در روح و روان جوانان ایرانی.**
۲. مهم ترین دلیل امضای قرارداد الجزایر بین ایران و عراق در سال ۱۳۵۴ ش (۱۹۷۵م) چه بود؟ **برای پایان دادن به اختلافات مرزی و رفع مناقشه بر سر اروند رود.**
۳. مهم ترین اقدامات مجاهدین خلق (منافقین) در دوران دفاع مقدس را بنویسید؟ دو مورد **۱- ایجاد آشوب در داخل کشور و ترور بسیاری از**

- مستولان و مردم عادی ۲- دادن اطلاعات سری و نظامی کشور به رژیم صدام و دیگر دشمنان خارجی ۳- همکاری نظامی با ارتش بعثی عراق در جنگ با ایران ۴- همکاری با ارتش بعثی در سرکوب و کشتار مخالفان صدام از جمله مبارزان کرد ۵- تهاجم به داخل خاک ایران پس از پذیرش قطعنامه.
۴. دو خواسته ایران در جریان دفاع مقدس که در قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل مطرح شد چه بود؟ قبول آتش بس و عقب نشینی به مرزهای بین المللی و تعیین متجاوز.
۵. وضعیت نیروهای نظامی ایران در ابتدای جنگ تحمیلی چگونه بود؟ ارتش و ژاندارمری به دلیل تصفیه یا فرار فرماندهان و بسیاری از افسران آمادگی کامل برای رویا روی با جنگی بزرگ را نداشتند. نیروی جوان و تازه تاسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با وجود محدودیت های تشکیلاتی، تجهیزاتی و تدارکاتی سخت درگیر مقابله با آشوب های ضد انقلاب بود و نیروی مردمی بسیج نیز در حال شکل گیری بود.
۶. دو مورد از آثار و نتایج رهبری امام خمینی(ره) در زمان جنگ تحمیلی را بیان کنید؟ ۱- تبعیت کامل مردم و مستولان از فرامین امام در روند جنگ ۳- تقویت انگیزه جهاد و روحیه ۴- شهادت طلبی در میان جوانان ایرانی ۵- اتحاد میان نیروهای مسلح و تقویت روحیه فرماندهان و رزمندگان ۶- اولویت یافتن مسئله جنگ برای مستولان کشور.
۷. آزادسازی خرمشهر در جریان جنگ ایران و عراق چه نتایجی را به دنبال داشت؟ (دو مورد کافی است) ۱- موفقیت های نظامی رزمندگان ایرانی ادامه یافت ۲- حامیان خارجی صدام برای جلوگیری از سقوط رژیم بعثی عراق، انواع تجهیزات نظامی پیشرفته از قبیل هواپیماهای جنگی، موشک های دوربرد و سلاح های میکروبی و شیمیایی را در اختیار این رژیم گذاشتند ۳- جمهوری اسلامی ایران برای پایان دادن به جنگ و خون ریزی و رسیدن به حقوق خود، شروطی را مطرح کرد که مورد بی اعتنائی مجامع بین المللی و دیکتاتور عراق واقع شده ۴- صدام پس از آن با حمایت بیشتر قدرت های بزرگ به بمباران و موشک باران شهرها و استفاده از بمب های شیمیایی روی آورد که در قوانین و عرف بین الملل ممنوع بود.
۸. مردم قهرمان ایران در طول هشت سال دفاع مقدس چه نقشی در جنگ ایفا کردند؟ ۱- حضور مستقیم در خط مقدم جبهه و نبرد با دشمن متجاوز ۲- مشارکت در تأمین بخشی از هزینه های مادی جنگ از طریق کمک های داوطلبانه، مخصوصاً تهیه و تدارک پوشاک و خوراک برای رزمندگان.
۹. مهمترین انگیزه و هدف صدام برای حمله به ایران چه بود؟ ۱- حاکمیت بر آبراه مهم اروند رود، دسترسی و تسلط بر خلیج فارس و جدای جزایر سه گانه ابو موسی، تنب کوچک و بزرگ و استان خوزستان از ایران ۲- تضعیف و نابودی انقلاب اسلامی و جلوگیری از انتشار افکار انقلابی در میان مردم عراق و مسلمانان سایر کشورها ۳- رسیدن به رهبری جهان عرب و ایفای نقش ژاندارمی منطقه.
۱۰. مهمترین خدمات زنان ایران در طول هشت سال دفاع مقدس را بنویسید؟ (ذکر دو مورد) ۱- حضور در خط مقدم جبهه در سال های اول جنگ ۲- تشویق برادران، همسران و فرزندان خویش برای حضور در جبهه ۳- تهیه و آماده سازی خوراک و پوشاک رزمندگان ۴- پرستاری از رزمندگان مجروح در بیمارستان ها ۵- پاسداری از حریم خانواده در غیاب همسران رزمنده .
۱۱. عملیات مروارید توسط کدام یک از یگان های نظامی ایران علیه رژیم بعثی عراق انجام گرفت؟ دریادلان نیروی دریایی ارتش با پشتیبانی نیروی هوایی
۱۲. کشورهای حاشیه خلیج فارس در طول جنگ تحمیلی چه موضعی داشتند؟ برخی از کشورهای منطقه خلیج فارس به اشکال مختلف به صدام یاری رساندند. بعضی از کشورها سیاست بی طرفی در پیش گرفتند ولی در موارد متعدد از سیاست تجاوزکارانه صدام حمایت کردند.
۱۳. امام خمینی(ره) چه توصیه ای به مسئولین کشور نسبت به جنگ تحمیلی داشت؟ امام توصیه داشت که جنگ مسئله اصلی کشور باشد.
۱۴. اولین فرمان امام خمینی(ره) بعد از عزل بنی صدر و فرماندهی کل قوا در جنگ تحمیلی چه بود؟ فرمان شکستن محاصره آبادان .
۱۵. مجامع بین المللی و کشورهای قدرتمند در برابر تهاجم ارتش بعث عراق به خاک ایران چه واکنشی نشان دادند؟ مجامع بین المللی و در رأس آن شورای امنیت سازمان ملل متحد در برابر یورش آشکار نیروهای رژیم بعثی عراق به خاک ایران به صورت قاطع و مؤثر به وظایف رسمی و قانونی خود عمل نکرد. این شورا چند روز پس از شروع جنگ تحمیلی با صدور قطعنامه ای بدون آنکه تجاوز نیروهای بعثی به خاک ایران را محکوم کند و از دولت متجاوز بخواهد که از مناطق اشغالی عقب نشینی نماید، تنها دو کشور را به خودداری از ادامه ی جنگ و تلاش برای حل مسالمت آمیز اختلافات فراخواند.

۱۶. دو مورد از اقدامات مجاهدین خلق علیه جمهوری اسلامی ایران، در دوران دفاع مقدس را نام ببرید؟ ۱- ایجاد آشوب در داخل کشور و ترور بسیاری از مسئولان و مردم عادی ۲- دادن اطلاعات سری و نظامی کشور به رژیم صدام و دیگر دشمنان خارجی ۳- همکاری نظامی با ارتش بعثی عراق در جنگ با ایران ۴- همکاری با ارتش بعثی در سرکوب و کشتار مخالفان صدام از جمله مبارزان کرد ۵- تهاجم به داخل خاک ایران پس از پذیرش قطعنامه.

موفق باشید